گزارش روز

یک فعال حوزه اعتیاد، درباره دیده‌شدن افرادی پابرهنه در جاده جاجرود:

خطر بازگشت به پاتوق‌ها

شادی مکی

روز گذشته پیامی در فضای مجازی دست به دست شد مبنی بر اینکه تعداد زیادی مرد با وضعیت خاص در حالی که لباس راحتی به تن داشتند در جاده جاجرود مشاهده شده‌اند. عده‌ای تعداد آنها را حدود ۵۰۰ نفر اعلام کرده بودند. در برخی از پیام‌های منتشرشده آمده بود که این افراد پابرهنه و به دنبال ماشین بوده‌اند. برخی هم گفتند که بعد از صحبت‌کردن با آنها، متوجه شده‌اند که از مددجویان کمپ ماده ۱۶ ترک اعتیاد شهرداری هستند. اما مشخص نیست که این افراد ترخیص شده‌اند یا قرار بوده به جای دیگری منتقل شوند. آیا سرپناهی دارند یا خانواده‌ای که آنها را نگه دارد؟ سپیده علیزاده، فعال حوزه آسیب‌های اجتماعی است که سال‌ها در حوزه اعتیاد فعالیت کرده. او مدیر و مؤسس مؤسسه نورسپید هدایت است که در زمینه زنان آسیب‌دیده کار می‌کند. در شرایطی که دسترسی به شخصی که درباره وضعیت این افراد رهاشده در جاده امکان‌پذیر نبود، او توضیحاتی به «شرق» داد: «من هم این پیام‌ها را در فضای مجازی دیده‌ام اما صحت و سقم آن را نمی‌توانم تأیید یا رد کنم. اما به‌خوبی یادم است که در دوران کرونا به محض اعلام اپیدمی و ترس از همه‌گیری، همه مراکز به صورت رسمی یا غیررسمی، مددجویان خود اعم از معتادان، بیماران مزمن اعصاب و روان، کارتن‌خواب‌های سرپایی و... را ترخیص کردند. من نمی‌دانم دستور این برخوردها را چه کسی صادر می‌کند». او ادامه داد: «آن زمان بسیاری از این مددجویان در میدان شوش و مرکزی که مدیریتش با من بود، تجمع کردند. زنان از خوابگاه ما استفاده می‌کردند و مردان به نقاطی دیگر می‌رفتند. ما فارغ از دستورالعمل‌هایی که آن زمان صادر شد به دلیل فوریت موضوع، درِ مرکز را باز گذاشته بودیم تا این افراد بتوانند غذایی برای خوردن، جایی برای شب را به صبح رساندن و استحمام داشته باشند. اما متأسفانه در دو سه سال اخیر، شهردار تهران تمام مراکزی را که سمن‌ها در آن خدمات شبانه‌روزی می‌دادند و افراد آسیب‌دیده به انتخاب خودشان به آنها مراجعه می‌کردند را تعطیل کرد. در حالی که ما آن زمان هر روز ۴۰۰ بسته غذایی میان کارتن‌خواب‌ها توزیع می‌کردیم؛ غذاهایی که با حمایت‌های مردمی در اختیار ما قرار می‌گرفت». به گفته علیزاده، در این شرایط بحرانی مددجویان از داشتن چنین مراکزی محروم شده‌اند: «بسیاری از این معتادان مانند سایر کارتن‌خواب‌ها جایی برای پناه‌گرفتن ندارند. خانواده بسیاری از این افراد حتی در این شرایط بحرانی که آنها نیاز به کمک دارند هم پاسخی به تلفن‌های آنها و درخواست کمک برای جا و پناه نمی‌دهند. این افراد چاره‌ای ندارند جز آنکه دوباره به دل پاتوق‌ها بازگردند».

ترخیص اجباری بدون پول و لباس مناسب

او درباره پابرهنه‌بودن این افراد براساس پیام‌های منتشرشده در فضای مجازی هم می‌گوید: «بارها شاهد این صحنه بوده‌ام که این افراد و حتی زنان را با دمپایی ترخیص کرده‌اند و آنها چاره‌ای نداشته‌اند به‌جز اینکه بدون پول و با دمپایی از شهرستان‌های اطراف تهران خودشان را به تهران برسانند. توجه کنید زن معتادی که در چنین شرایطی رها می‌شود، تا رسیدن به تهران ممکن است با تعرض و مسائل دیگر مواجه شود. مردی هم که با دمپایی و لباس آبی کمپ ترخیص می‌شود برای رسیدن به شهر ممکن است دست به سرقت بزند». او گفت بسیاری از افرادی که در چنین شرایطی از کمپ‌ها ترخیص می‌شوند نه به دلخواه خود، که به اجبار در این مراکز جا گرفته‌اند: «طبیعی است که اولین میل این گروه مصرف دوباره مواد است. این شهروندان هم هم‌وطن ما و بخشی از جامعه هستند. مصرف‌کننده مواد و نیازمند به آن هستند. اگر مواد به این افراد نرسد، بقای آنها به خطر می‌افتد. حقیقت این است که جنگ زمان ترک‌دادن آنها نیست. باید مسئولان به این افراد و نحوه حمایت از آنها در این شرایط فکر کنند». سؤال مهمی که با توجه به شرایط جنگ و اضطرار مطرح می‌شود آن است که آیا اساسا ترخیص معتادان از کمپ‌های ترک اعتیاد در این شرایط اقدام درستی است یا نه؟ سؤالی که علیزاده در پاسخ به آن گفت: «من با ترخیص آنها موافق‌ترم. به این دلیل که حتی اگر یک نفر از آنها بتواند از خانواده خود در این شرایط حمایت کند و کمک‌کننده باشد، بسیار مهم است. به‌علاوه اینکه ممکن است جایی برای پناه‌گرفتن پیدا کنند. اما مشکل وضعیتی است که آنها ترخیص می‌شوند. در این وضعیت کرامت انسانی آنها خدشه‌دار می‌شود. این شیوه ترخیص سؤالی را مطرح می‌کند به این معنا که آیا زمانی که افراد معتاد را گرفته و وارد کمپ‌ها می‌کنند، به این موضوع فکر نمی‌کنند که در صورت بروز بحران‌هایی مانند جنگ یا بلایای طبیعی باید برای این افراد چه حمایت‌هایی در نظر گرفته شود؟».

گزارش تحلیلی «شرق» از وضعیت پناهگاه‌های شهر تهران و بازنگری در مفهوم «شهرکُشی»

تهران؛ شهری بدون سپر

نقشه‌هایی که از پناهگاه‌ها در گذشته منتشر شده‌اند، عموما برای زلزله بوده‌اند و نه جنگ؛ درحالی‌که در شرایط حمله هوایی، مردم نیاز به مکان‌هایی دارند که بتوانند برای مدتی طولانی پناه بگیرند. این پناهگاه‌ها باید خدماتی مانند سرویس بهداشتی، آب، امکان مراقبت از کودکان، سالمندان و بیماران خاص داشته باشند

مریم لطفی: در روزهایی که احتمال درگیری نظامی بیش از همیشه سایه انداخته، موضوع آمادگی شهری در برابر حمله و حفاظت از شهروندان، اهمیتی دوچندان یافته است. با این حال، نشانه‌ها حاکی از آن است که تهران، پایتخت کشور، به‌ویژه در حوزه «دفاع غیرعامل» یا «دفاع غیرنظامی» با خلأهای جدی مواجه است. اگرچه تهران به عنوان پایتخت ایران، در دهه‌های گذشته شاهد توسعه فیزیکی و زیرساختی چشمگیری بوده، اما در حوزه آمادگی برای وضعیت‌های اضطراری، از جمله حمله نظامی، نشانه‌های روشنی از آمادگی در آن دیده نمی‌شود. نبود پناهگاه‌های استاندارد، نداشتن نقشه‌های به‌روزشده بحران و ضعف در آموزش عمومی، نشانه‌هایی است که کارشناسان از آن با عنوان «غفلت مزمن» یاد می‌کنند. اکنون، در روزهایی که سایه تهدیدات نظامی بیش از هر زمان دیگری بر فراز آسمان تهران گسترده شده، نبود زیرساخت‌های دفاع غیرنظامی به یکی از جدی‌ترین نگرانی‌های شهروندان و کارشناسان بدل شده است. در همین مورد، مهدی چمران، رئیس شورای شهر تهران، با لحنی صریح به ضعف ساختاری پایتخت در زمینه آمادگی برای حملات هوایی اشاره کرده و گفته: «در تهران و شهرهای دیگر به صورت کامل پناهگاهی نداریم. باید از همان پناهگاه‌هایی که در برخی مناطق در زمان جنگ ساخته شده استفاده کنیم تا در شرایط اضطراری کارآمد باشند». این اظهارات، در حالی بیان می‌شود که بسیاری از شهروندان طی روزهای اخیر، هم‌زمان با حمله بامدادی اسرائیل به خاک ایران در ۲۳ خرداد ۱۴۰۴ و واکنش موشکی متقابل ایران، برای نخستین‌بار به‌دنبال آدرس پناهگاه‌ها و مکان‌های امن برای پناه‌گرفتن در حملات بعدی بودند. با این حال، فقدان زیرساخت مشخص، نبود آموزش عمومی، نبود نقشه‌های قابل اتکا و نبود یک مرجع اطلاع‌رسانی معتبر، باعث ایجاد نوعی سردرگمی در سطح جامعه شده است. چمران با مقایسه وضعیت ایران با کشورهای دیگر گفته است: «اسرائیلی‌ها به طور مرتب رفتن به پناهگاه را تمرین می‌کنند، اما ما حتی در زمان جنگ هم چنین تمرینی نداشتیم. در خیلی از کشورها، پناهگاه در استانداردهای شهرسازی پیش‌بینی می‌شود، اما ما حتی همین تجربه را نیز نهادینه نکرده‌ایم». به گفته او، اگرچه برخی فضاهای عمومی مانند تونل‌های مترو یا سوله‌های بحران از گزینه‌های جایگزین در ذهن مردم و مدیران شهری هستند، اما «تونل‌های مترو فقط در صورت تعطیلی کامل می‌توانند نقش پناهگاه را ایفا کنند و سوله‌های بحران نیز اساسا در برابر بمباران مقاوم نیستند».

غفلتی بزرگ

در جریان جنگ ایران و عراق، پناهگاه‌ها نقش مهمی در حفاظت از جان مردم ایفا کردند. بسیاری از بلوک‌های مسکونی در محلاتی مانند اکباتان، تهرانپارس یا شهرک‌های ارتشی، دارای فضاهای امن زیرزمینی بودند که با تجهیزات اولیه آماده شده بودند. اما این تجربه به‌تدریج فراموش شد. پناهگاه‌ها به انبارهای تجاری تبدیل شدند، تابلوهای هشدار حذف شدند و آموزش‌ها متوقف ماند. اکنون، در شرایطی که دوباره سایه تهدیدات نظامی بر کشور سنگینی می‌کند، این فقدان آشکارتر از همیشه به چشم می‌آید. حسین ایمانی‌جاجرمی، جامعه‌شناس شهری و استاد دانشگاه تهران، در گفت‌وگو با «شرق» تأکید می‌کند که برخلاف بسیاری از کشورهایی که در کانون خطر و ریسک قرار دارند، ایران -با وجود تجربه مستقیم جنگ- هنوز برنامه مشخص، تمرین‌های منظم و سازوکارهای سازمان‌یافته‌ای برای دفاع غیرنظامی ندارد. او می‌گوید: «در دنیا کشورهایی که در معرض تهدیدند، پناهگاه‌های استاندارد دارند، سلسله‌مراتب مشخص و تقسیم کار سازمان‌یافته برای شرایط اضطراری تعریف کرده‌اند. اما ما با وجود تجربه جنگ، این حوزه را جدی نگرفته‌ایم، خصوصا در حوزه حملات کشور متخاصم که تقریبا می‌توان گفت یک بحث رهاشده است». ایمانی‌جاجرمی با اشاره به بازدید اخیر خود از یکی از پناهگاه‌های قدیمی نزدیک میدان ولیعصر، می‌گوید: «عکسی گرفتم و با خودم فکر کردم چرا چنین فضایی که باید در شرایط آماده باشد، در چنین وضعیتی رها شده است. ما هیچ برنامه‌ای برای شرایط فعلی نداریم».

مسئولیت شهرداری و نهادهای محلی چیست؟

به گفته این استاد دانشگاه، شهرداری تهران جزو معدود شهرداری‌هایی است که دارای سازمان مدیریت بحران است و شهردار، مسئول مستقیم این حوزه محسوب می‌شود. او تأکید می‌کند که نهادهایی مانند شهرداری و وزارت کشور باید در چنین شرایطی با مردم صحبت کنند، برنامه‌ها را شفاف بگویند و از معرفی اشتباه مکان‌های بحران که برای زلزله طراحی شده‌اند به عنوان پناهگاه جنگی خودداری کنند: «پناهگاه در زمان حمله هوایی باید زیرزمینی، تقویت‌شده و مجهز به خدمات اولیه باشد. نمی‌شود هر فضایی را به عنوان پناهگاه معرفی کرد». به گفته او، نقشه‌هایی که از پناهگاه‌ها در گذشته منتشر شده‌اند، عموما برای زلزله بوده‌اند و نه جنگ. درحالی‌که در شرایط حمله هوایی، مردم نیاز به مکان‌هایی دارند که بتوانند برای مدتی طولانی پناه بگیرند. این پناهگاه‌ها باید خدماتی مانند سرویس بهداشتی، آب، امکان مراقبت از کودکان، سالمندان و بیماران خاص را داشته باشند. اشاره او به مترو نیز قابل تأمل است: «اینکه بگوییم متروها را به عنوان پناهگاه استفاده کنیم، کافی نیست. بیشتر متروها سرویس بهداشتی ندارند، محل استراحت برای کودکان و سالمندان ندارند. نمی‌توان فقط به عمق زیرزمین اکتفا کرد». از نظر این جامعه‌شناس، سازمان دفاع غیرنظامی که ریشه در دهه ۳۰ خورشیدی دارد، پس از انقلاب منحل شد و وظایفش نیز بین نهادهای مختلف بلاتکلیف ماند تا نهایتا سازمان جدیدی تحت عنوان پدافند غیرعامل یا مدیریت بحران شکل گرفت. با این حال، او معتقد است که این سازمان نیز نتوانسته آن‌طور که باید نقش فعالی ایفا کند: «من سایت‌شان را بررسی کردم، اطلاعات خاصی برای شهروندان وجود ندارد. حتی سایت شهرداری تهران یا سازمان مدیریت بحران تهران هم فعال نیستند در این حوزه».

تجربه جنگ ایران و عراق؛ درسی که فراموش شد

در بخشی از گفت‌وگو، ایمانی جاجرمی به تجربیات گذشته اشاره می‌کند: «زمان جنگ ایران و عراق، برخی از بلوک‌های اکباتان، زیرزمین‌هایی داشتند که به عنوان پناهگاه استفاده می‌شد. قدیمی‌ترها هنوز به یاد دارند که این فضاها مجهز بودند؛ از حمام و دستشویی گرفته تا تهویه و تجهیزات اولیه». او معتقد است که اگر پیش‌بینی بر تداوم درگیری است، باید به‌سرعت بین دستگاه‌های دولتی، شهرداری، وزارت راه و شرکت‌های سازنده بسیج ملی ایجاد شود تا به ساخت یا احیای پناهگاه‌ها اقدام کنند: «اگر جنگی در پیش است، جان مردم اولویت است. کشوری بدون مردم معنا ندارد». نکته مهم دیگری که این جامعه‌شناس بر آن تأکید می‌کند، آموزش است. از نظر او، مردم نه‌تنها نمی‌دانند در شرایط حمله باید چه کنند، بلکه مرجع مشخصی هم برای آموزش درست ندارند: «آموزش‌ها باید دقیق، عملیاتی و از سوی نهادهای مسئول باشد. باید مرجع واحدی مشخص شود تا پیام‌های واحد، صحیح و علمی به مردم داده شود». او هشدار می‌دهد که غفلت یا بی‌توجهی در این زمینه، می‌تواند خسارت‌های جبران‌ناپذیری به دنبال داشته باشد. به باور او، حالا وقت آن رسیده که این نقیصه جدی را جبران کنیم و زیرساخت‌هایی فراهم شود تا مردم بتوانند از جان خود محافظت کنند. برای درک اهمیت موضوع، کافی است نگاهی به برخی کشورهای دیگر انداخت. در کره جنوبی، ساکنان سئول به طور مرتب در برنامه‌های تمرینی دفاع غیرنظامی شرکت می‌کنند. در سوئیس، هر شهروند موظف است در نزدیکی محل سکونت خود به پناهگاهی با ظرفیت مشخص دسترسی داشته باشد. در اسرائیل، تقریبا هر ساختمان نوساز یک فضای امن تقویت‌شده دارد که در صورت حمله موشکی قابل استفاده است. در این کشورها، پناهگاه نه به عنوان یک سازه نظامی ترسناک، بلکه به عنوان بخشی از استانداردهای ایمنی شهروندی شناخته می‌شود. آموزش استفاده از این پناهگاه‌ها از مدرسه آغاز و در رسانه‌ها نیز به صورت منظم بازنشر می‌شود.

غیبت نهادهای پاسخ‌گو

براساس بررسی‌های «شرق»، در حال حاضر هیچ نهاد واحد و فعالی که مسئولیت آموزش عمومی، اعلام وضعیت اضطراری، اطلاع‌رسانی درباره مکان‌های امن و نظارت بر ساخت یا حفظ پناهگاه‌ها را بر عهده داشته باشد، به صورت مؤثر عمل نمی‌کند. سازمان پدافند غیرعامل کشور، که به عنوان نهاد متولی در این زمینه معرفی شده، بیشتر در قالب صدور هشدارهای کلی و پیام‌های رسانه‌ای فعالیت دارد و ارتباط مستقیم با شهروندان ندارد. سازمان مدیریت بحران شهرداری تهران نیز که باید در این زمینه فعال باشد، عمدتا بر مخاطرات طبیعی مانند زلزله متمرکز است و به نظر می‌رسد در حوزه حملات نظامی، فاقد برنامه عملیاتی مشخص است. به باور بسیاری از کارشناسان، اگرچه شرایط دشوار و هشداردهنده است، اما هنوز فرصت برای جبران وجود دارد. تهیه نقشه‌های دقیق و کاربردی پناهگاه‌ها، بازگشایی و تجهیز پناهگاه‌های قدیمی، ساخت فضاهای جدید با کاربری ترکیبی (مسکونی/امنیتی)، آموزش شهروندان در قالب کمپین‌های شهری و بسیج نهادهای عمرانی برای طرح‌های اضطراری، از جمله اقداماتی است که می‌تواند ظرف مدت کوتاهی اجرا شود، مشروط به آنکه «تصمیم جدی» برای آن وجود داشته باشد. همچنین باید به این پرسش پاسخ داده شود که در صورت بروز حمله، سرنوشت سالمندان، بیماران خاص، کودکان، افراد دارای ناتوانی یا ساکنان حاشیه شهر چه خواهد شد؟ سکوت در برابر این سؤال، هزینه‌اش بسیار سنگین خواهد بود.

ادامه در صفحه ۱۰

خبرهای روز

شهادت ۳ امدادگر هلال‌احمر

رئیس جمعیت هلال‌احمر از شهادت سه امدادگر این سازمان خبر داد. پیرحسین کولیوند گفت: «تا آخرین نفس راه شهدا را در خدمت به مردم شریف ایران ادامه می‌دهیم». او در پیامی نوشت: «امروز، در میانه شعله‌های جنگ و ترکش‌های بی‌امان، سه امدادگر فداکار و شجاع ما در منطقه شهید باقری، حین انجام خدمت بشردوستانه و کمک‌رسانی به مجروحان، هدف حمله مستقیم و ناجوانمردانه رژیم صهیونیستی قرار گرفتند و به فیض عظیم شهادت نائل آمدند. این عزیزان، در لحظات آخر عمرشان نیز بر عهد امدادی خود استوار ماندند؛ دستان‌شان در خدمت و دل‌شان سرشار از ایمان به خدا و عشق به مردم بود. از نزدیک شاهد عظمت این فداکاری و مظلومیت این شهادت بودم؛ صحنه‌هایی که هرگز از خاطره جمعیت هلال‌احمر پاک نخواهد شد. این حادثه، نه‌تنها جنایتی علیه حقوق بین‌الملل بشردوستانه، بلکه حمله‌ای آشکار به بشریت و اخلاق است. شهادت این سه یار وفادار، سندی روشن بر مظلومیت ملت ایران و شکوه مسیر خالصانه امدادگران ماست».

لغو مرخصی پزشکان و پرستاران

معاون درمان وزارت بهداشت اعلام کرد: «تمام مرخصی‌های پزشکان و پرستاران لغو شده و از آنان خواسته شده است به طور مستمر در مراکز درمانی حضور یابند و علاوه بر ارائه خدمات، نقش مؤثری در ایجاد روحیه و ثبات روانی تیم‌های درمانی ایفا کنند. وزارت بهداشت در کنار شماست و در صورت بروز هرگونه نیاز، آماده حمایت و پشتیبانی است». سجاد رضوی گفت: «دستورالعمل‌های لازم برای مدیریت درمان انبوه مصدومان تهیه و به دانشگاه‌ها ارسال شده تا بتوانند براساس پروتکل‌های مشخص‌شده، خدمات درمانی لازم را به صورت هدفمند و هماهنگ ارائه دهند». او ادامه داد: «براساس تصمیم اتخاذشده، ارائه خدمات درمانی در مراکز دولتی و خصوصی که مجروحین اورژانسی را پذیرش می‌کنند، باید به صورت رایگان انجام شود. این مسئله با تمام ذی‌نفعان ابلاغ و هماهنگ شده است». رضوی همچنین با اشاره به ضرورت پایداری تأمین زیرساخت‌های حیاتی در مراکز درمانی افزود: «در زمینه نگهداری و ذخیره منابع انرژی از جمله آب، برق و گاز، هماهنگی‌های لازم با مسئولان مربوطه انجام گرفته تا خدمات درمانی دچار وقفه نشود». رضوی درباره تأمین تجهیزات پزشکی نیز گفت: «درباره کمبودهای احتمالی اقلام مصرفی و تجهیزات، هماهنگی‌های لازم با اداره کل تجهیزات پزشکی و سازمان غذا و دارو صورت گرفته تا تأمین مستمر و کافی اقلام حیاتی درمانی تضمین شود».

جدول ۵۰۷۶ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- کلام- خودمختار- چپاول ۲- روز رستاخیز- از واحدهای سنتی وزن- نشاط ۳- باغ افلاطون- نام دو نفر از پادشاهان سلسه صفوی بود ۴- مورد اطمینان- حرص- از درجات قدیم ارتش ایران ۵- مراقب و نگهبان- بخشندگی- منکر وجود خدا ۶- زمین پر از سنگ- اکسیر ۷- گریزگاه- قبول‌کننده- دهبان ۸- در ساختمان‌سازی به کار می‌رود- آشامیدن ۹- رمان مشهور پائولو کوئیلو، نویسنده برزیلی- چوبدستی پلیس- از ملزومات نجاری ۱۰- شب بسیار تاریک- مدرسه ابتدایی ۱۱- طرحی برای قالی ایرانی- به سم ستور می کوبند- خارج قسمت ۱۲- معادل فارسی اخطاریه- کوچک‌ترین واحد یک تصویر متحرک سینمایی- مبتلا ۱۳- پرتابه جنگی- تیره و تاریک ۱۴- خرید و فروش- گلبول- جانور بی‌مهره دریایی ۱۵- شجاعت- پادشاه بابل که حضرت ابراهیم(ع) را در آتش افکند- دریدن

عمودی:

۱-کام- تجسم‌یافته- فرعی- زشت و ناپسند ۲- مشگین‌شهر سابق- پیمان تجارت آزاد آمریکای شمالی- خوشبوکننده شیرینی ۳- پیمان‌شکن- روغن صنعتی- به‌یادآوردن ۴- پیشین- از شدت خنده بی‌حال‌شدن ۵- شیوه و روش- سکه کم‌ارزش- آغشته به رنگ ۶- بازخواست‌کردن- مبارز ۷- مهم‌ترین عنصر شعر- سرچشمه- انتقام ۸- مرگ‌ومیر جمعی- لشکر- ظرفی برای جوشاندن مایعات آزمایشگاهی- شیوه و شگرد ۹- از پیامبران قوم بنی‌اسرائیل- در امانت روا نیست- نماد و نشانه ۱۰- مقبره‌های عظیم فراعنه مصر باستان- ورزش ترکیبی از گلف و چوگان ۱۱- بازدارنده حرکت چرخ اتومبیل- دومین روز هفته- یاری‌دهنده ۱۲- ماده‌ای در ورزش دوومیدانی- فرمانده نظامی ۱۳- از کشورهای متفقین در جنگ جهانی اول- سربازی- نوعی کباب ایرانی ۱۴- به زور کسی را به کاری واداشتن- مزرعه آخرت است- نماز هنگام خسوف و کسوف ۱۵- پدربزرگ- پسر مازندرانی- اسلحه‌ای سرد- منقار کوتاه

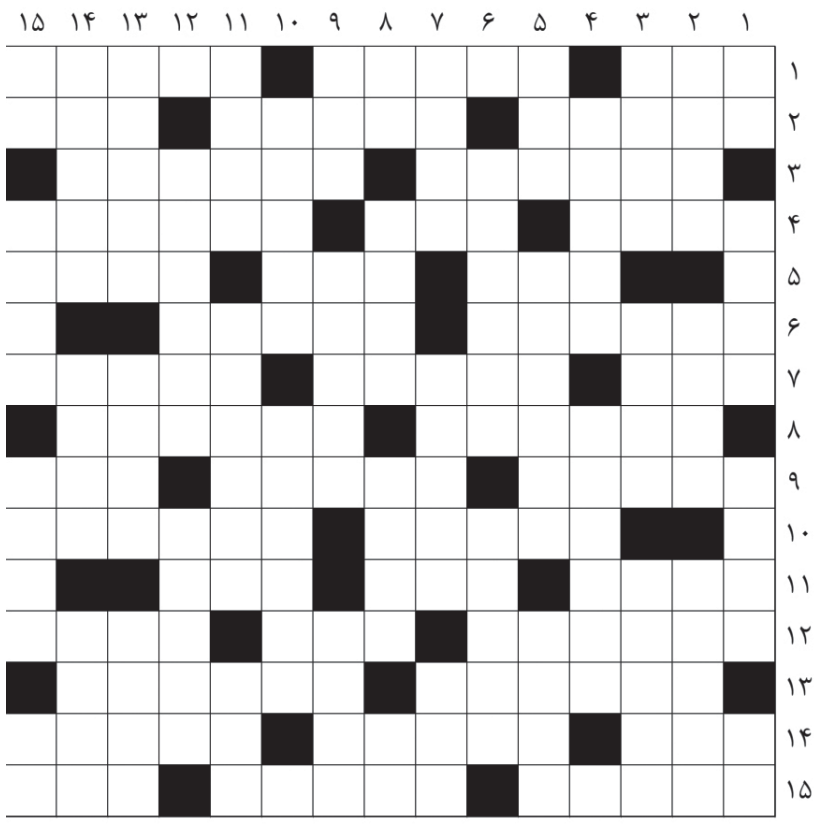

حل سودوکو ۴۰۷۱

۶	۳	۴	۲	۷	۸	۵	۹	۱
۱	۲	۵	۳	۶	۹	۴	۷	۸
۸	۷	۹	۴	۱	۵	۳	۶	۲
۲	۶	۱	۹	۴	۷	۸	۵	۳
۵	۴	۸	۱	۳	۶	۷	۲	۹
۷	۹	۳	۸	۵	۲	۶	۱	۴
۳	۱	۷	۵	۲	۴	۹	۸	۶
۴	۸	۶	۷	۹	۱	۲	۳	۵
۹	۵	۲	۶	۸	۳	۱	۴	۷

۷	۲	۸	۵	۱	۳	۶	۹	۴
۶	۵	۴	۲	۹	۷	۳	۸	۱
۹	۱	۳	۶	۸	۴	۵	۷	۲
۱	۳	۷	۴	۶	۵	۸	۲	۹
۵	۸	۶	۹	۲	۱	۷	۴	۳
۲	۴	۹	۷	۳	۸	۱	۵	۶
۸	۶	۲	۳	۵	۹	۴	۱	۷
۴	۹	۵	۱	۷	۶	۲	۳	۸
۳	۷	۱	۸	۴	۲	۹	۶	۵

حل جدول ۵۰۷۵

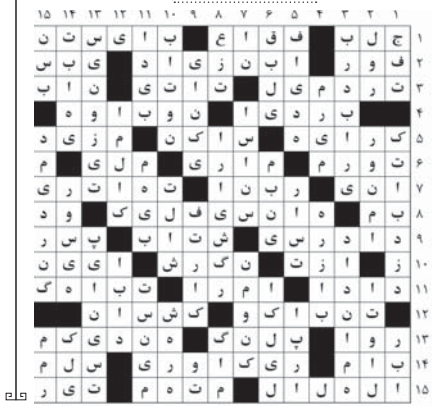

سودوکو سخت ۴۰۷۲

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

	۴	۹	۶				۲	
				۹		۱		
			۲		۱		۳	۶
			۹	۵		۶		
			۳		۲			
		۵		۸	۶			
۷	۸		۱		۴			
		۱		۲				
	۶				۵	۲	۱	

سودوکو ساده ۴۰۷۲

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۸		۲	۱		۵			
۱		۵				۲	۳	۹
۶			۷	۳	۲			
	۹				۷	۱		۵
				۵				
۲		۳	۴				۶	
			۸	۲	۳			۶
۳	۲	۷				۸		۱
			۹		۱	۳		۲